

FD

KADERNOTA
2023-2026

gemeente
BORSELE

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Voorwoord	2
Inleiding	3
1. Financieel meerjarenperspectief	4
1.1 Algemene uitgangspunten	4
1.2 Programmabegroting 2022-2025	5
2. Financiële uitgangspunten	6
2.1 Autonome ontwikkelingen	6
2.2 Positieve financiële effecten	8
2.3 Negatieve financiële effecten	9
2.4 Samenvatting.....	12

Voorwoord

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de kadernota 2023-2026. Onze financiële uitgangspositie is nog steeds niet op het niveau waar wij naar streven. Er zijn onvoldoende middelen beschikbaar voor de uitvoering van nieuwe wensen.

Het meerjarenbeeld dat we in deze kadernota presenteren laat voor de komende jaren een negatief beeld zien. Voor de tekorten in de diverse jaren zijn verschillende oorzaken aan te wijzen. De voornaamste oorzaak voor de forse tekorten die in deze kadernota ontstaan zijn, is de hogere bijdrage aan de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland. Door één nieuwe casus in de jeugdzorg stijgt onze bijdrage aanzienlijk.

In maart hebben we de maartbrief 2022 ontvangen van het Rijk. Hier wordt het effect van de belangrijkste maatregelen vanuit het coalitieakkoord met betrekking tot het gemeentefonds weergegeven. De maartbrief schetst een eerste beeld van de gevolgen voor individuele gemeenten door de financiële implicatie te geven van de reeksen accres en opschalingskorting op basis van de stand van het coalitieakkoord. Na het opnemen van de (voorlopige) bedragen uit de maartbrief komen we structureel een bedrag van circa € 300.000 tekort vanaf 2026. Ook sluit het eerste jaar (2023) niet.

Aangezien in de meicirculaire 2022 meer duidelijkheid wordt verwacht over verschillende onderwerpen, zoals de herijking van het gemeentefonds en de structurele middelen voor de jeugdzorg, is er nu voor gekozen om een niet-sluitende kadernota 2023-2026 aan u aan te bieden. Wij streven er uiteraard wel naar om u een sluitende meerjarenbegroting 2023-2026 aan te bieden.

De komende jaren staan nog in het teken van een duurzaam financieel meerjarenperspectief. Dit willen we bewerkstelligen tegen een aanvaardbare lastendruk voor onze inwoners. Wij blijven hier naar streven voor zover de financiële kaders dit toelaten.

Verder zijn wij - nog steeds - druk bezig met het uitwerken en realiseren van de (structurele) bezuinigingen, voortkomend uit het kerntakenonderzoek, die als stelposten in de herstelbegroting 2021-2024 zijn opgenomen. Komende periode bieden wij nog enkele voorstellen aan u aan. Een andere uitdaging blijft de taakstelling in het Sociaal domein die nog open staat in onze begroting. Dit blijft een groot risico en een grote zorg in onze meerjarenraming, omdat het blijkt dat deze moeilijk te realiseren is.

College van burgemeester en wethouders,
Gerben Dijksterhuis, Marga van de Plasse-Nagelkerke, Kees Weststrate en Arno Witkam

Inleiding

Deze kadernota verschijnt wederom in ‘afgeslankte’ vorm en komt overeen met de kadernota 2022-2025. De reden hiervoor is dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van nieuwe wensen. Om te komen tot een financieel kader voor de programmabegroting 2023-2026 zijn verschillende stappen gezet.

In hoofdstuk 1 geven wij een korte toelichting op de algemene beleidsuitgangspunten en het huidige financiële meerjarenperspectief van de programmabegroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. We schetsen in paragraaf 1.2 het vertrekpunt voor deze kadernota vanuit het saldo na de laatste begrotingswijziging 2022.

We bespreken in hoofdstuk 2 het financieel meerjarenperspectief voor de komende begroting 2023-2026. Hier beginnen we met de financiële effecten als gevolg van autonome ontwikkelingen. Vervolgens bespreken we in paragraaf 2.2 de positieve financiële effecten die bij kunnen dragen aan een sluitende meerjarenraming. In paragraaf 2.3 staan de negatieve financiële effecten centraal. Dit zijn ontwikkelingen waarmee we de komende jaren aan de slag moeten, maar waarvoor de benodigde dekking nog ontbreekt. Deze negatieve financiële effecten zijn getoetst aan de zogenaamde 3 O’s (Onvoorzienbaar, Onontkoombaar en Onuitstelbaar). Tot slot bespreken we in paragraaf 2.4 de samenvatting met een korte doorkijk naar de begroting 2023-2026 en een toelichting op het toekomstperspectief.

1. Financieel meerjarenperspectief

1.1 Algemene uitgangspunten

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

De begroting met bijbehorende meerjarenraming stellen we op overeenkomstig het BBV. In hoofdlijnen gaat het om het volgende: uniforme indeling in taakvelden, uniforme basisset beleidsindicatoren, financiële kengetallen, informatie over verbonden partijen, inzicht in de kosten van overhead, aanpassingen in het stelsel van baten en lasten en de VPB-plicht (vennootschapsbelasting).

Indexering materiële- en subsidiebudgetten

Voor de materiële- en subsidiebudgetten die onderhevig zijn voor loon- en prijsstijging rekenen we normaal gesproken met een index voor inflatie van 1,5%. In de begroting 2023 gaan we ervan uit dat de stijging van de kosten dan wordt gecompenseerd door onder andere een stijging van het accres in het gemeentefonds en een stijging van de gemeentelijke belastingen en leges met eenzelfde percentage. Wij gaan ervan uit dat de stijging budgettair neutraal verloopt.

Van dit uitgangspunt wijken we in deze kadernota 2023-2026 af. We hanteren de VZG-indexatierichtlijn zoals deze ook wordt toegepast op de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen. De richtlijn is gebaseerd op de prognose van het percentage beloning werknemers (3,1%) en de prognose van het percentage overheidsconsumptie materieel (1,9%). Op basis van deze prognoses wordt het samengestelde percentage (2,7%) vastgesteld op basis van 2/3 van de looncomponent en 1/3 van de prijscomponent. De VZG-indexatierichtlijn van 2,7% gebruiken we voor verhoging van de materiële- en subsidiebudgetten. Dit levert een structureel nadeel op van € 200.000.

Belastingen en overige inkomsten

Zoals hiervoor aangegeven verhogen we de materiële uitgaven en subsidies met de VZG-indexatierichtlijn van 2,7%. De stijging willen wij compenseren door de belastingen en tarieven met eenzelfde percentage te laten stijgen, te weten 2,7%.

1.2 Programmabegroting 2022-2025

In de programmabegroting 2022-2025 was na de vierde wijziging voor de jaren 2023-2025 sprake van een structureel en reëel sluitende begroting. Er was zelfs sprake van een structureel overschot. In uw raadsvergadering van 7 april 2022 is besloten het (structurele) positieve saldo van de vierde begrotingswijziging 2022 toe te voegen aan het saldo van de primaire begroting 2022-2025.

Jaren	2023	2024	2025	2026
Saldo primaire begroting 2022-2025	€ 48.000	€ 71.000	€ 570.000	€ 570.000
1e begrotingswijziging 2022	€ -	€ -	€ -	€ -
2e begrotingswijziging 2022	€ -	€ -	€ -	€ -
3e begrotingswijziging 2022	€ -	€ -	€ -	€ -
4e begrotingswijziging 2022	€ 273.000	€ 275.000	€ 356.000	€ 356.000
Saldo na begrotingswijzigingen 2022	€ 321.000	€ 346.000	€ 926.000	€ 926.000

Het hierboven gepresenteerde saldo is het vertrekpunt voor de kadernota 2023-2026.

2. Financiële uitgangspunten

2.1 Autonome ontwikkelingen

Er zijn een aantal autonome ontwikkelingen die op ons afkomen en waar we niet omheen kunnen. Deze geven we weer in onderstaande tabel en lichten we verder toe.

Saldo na begrotingswijzigingen 2022	€ 321.000	€ 346.000	€ 926.000	€ 926.000
Effecten autonome ontwikkelingen / besluiten	2023	2024	2025	2026
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen (boven VZG-indexatierichtlijn):				
Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (IJZ)	€ -500.000	€ -500.000	€ -500.000	€ -500.000
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	€ -15.000	€ -30.000	€ -40.000	€ -60.000
Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	€ -5.000	€ 25.000	€ 10.000	€ -15.000
Sabewa Zeeland	€ -7.500	€ -7.500	€ -7.500	€ -7.500
GR de Bevelanden	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000
Gemeentefonds:				
Herijking gemeentefonds	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Overige ontwikkelingen:				
Inflatiecorrectie (effect 2,7% verhoging budgetten)	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000
CAO-gemeenteambtenaren	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000
Stelpost salarislasten (autonome ontwikkelingen)	€ -50.000	€ -100.000	€ -150.000	€ -200.000
Omzetten voorzieningen naar investeringen conform BBV (wegen)	€ -	€ -	€ -	€ -50.000
Omzetten voorzieningen naar investeringen conform BBV (riolering)	€ -	€ -	€ -	€ -50.000
Kostendeekkende tarieven riooheffing	€ -	€ -	€ -	€ 50.000
Niet gerealiseerde bezuinigingen Kerntakenonderzoek:				
Uittreden Zeeuwse Muziekschool	€ -108.000	€ -108.000	€ -108.000	€ -108.000
Subsidies recreatieve voorzieningen verlagen	€ -45.500	€ -43.000	€ -	€ -
Bibliotheek	€ -100.000	€ -	€ -	€ -
Profijtbeginssel peuterspeelzaalwerk	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000
Effecten autonome ontwikkelingen	€ -1.411.000	€ -1.343.500	€ -1.375.500	€ -1.520.500
Saldo na autonome ontwikkelingen	€ -1.090.000	€ -997.500	€ -449.500	€ -594.500

Gemeenschappelijke regelingen

In VZG-verband is met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen voor 2023 het volgende vastgesteld: de richtlijn voor de begroting 2023 is 2,7%. Dit is de toegestane stijging van de gemeentelijke bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen. Er is in VZG-verband geen bezuinigingsrichtlijn voor 2023 opgenomen. In enkele gemeenschappelijke regelingen is sprake van een structurele stijging van de bijdragen boven de VZG-richtlijn. De meeste begrotingen van gemeenschappelijke regelingen zijn via een raadsvoorstel al aan u voorgelegd of worden nog aan u voorgelegd. Het financiële effect hiervan nemen we mee in deze kadernota en de komende begroting 2023-2026.

De gemeente Borsele wordt sinds 2021 geconfronteerd met enkele uiterst complexe en extreem dure casussen in de jeugdzorg. Om die reden is in de kadernota € 500.000 extra geraamd voor Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (IJZ). Bij gebrek aan beschikbare zorg voor deze complexe casussen, zowel in Zeeland als landelijk, dienen wij vanuit onze gemeente opvang en verblijf te faciliteren. Daarnaast moeten wij ook 24-uurs zorg en één op één begeleiding leveren door middel van een maatwerkcontract met een externe, niet gecontracteerde partij. Deze tendens is te zien in

het hele land. De ingeschatte kosten voor deze maatwerkcontracten complexe zorg worden op dit moment geraamd tussen de € 500.000 en € 750.000 per jaar. Gezien de aard van de problematiek is voorlopig niet in te schatten of en wanneer deze kosten zullen dalen.

Herijking gemeentefonds

De afgelopen jaren hebben de fondsbeheerders samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), gemeenten en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gewerkt aan de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. Het nieuwe model wordt per 1 januari 2023 ingevoerd. Het ingroeipad (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien) wordt beperkt tot drie jaar. Dat wil zeggen dat de invoering van het nieuwe model tijdig geëvalueerd wordt en dat aan de hand van deze evaluatie besloten zal worden over het traject 2026 en verder. Het ingroeipad is in het eerste jaar € 7,50 per inwoner, in het tweede jaar € 15 per inwoner en in het derde jaar ook € 15 per inwoner. Dit houdt in dat er maximaal € 37,50 per inwoner ontvangen/gekort kan worden. In de meicirculaire 2022 zal duidelijk worden welk bedrag per inwoner Borsele gaat ontvangen of voor wordt gekort. Deze meicirculaire komt te laat om mee te nemen in deze kadernota. We nemen de meicirculaire wel mee bij de begroting 2023-2026.

Inflatiecorrectie

Zoals in paragraaf 1.1 al aangegeven hebben we ervoor gekozen om de VZG-indexatierichtlijn toe te passen voor deze kadernota en begroting 2023-2026. Dit hebben we gedaan vanwege het feit dat er verschillende ontwikkelingen zijn omtrent prijsstijgingen. Doordat we alle budgetten nu niet verhogen met het normale inflatiepercentage (1,5%), maar met de VZG-indexatierichtlijn (2,7%) verloopt dit niet budgettair neutraal. Doordat we alle baten met 2,7% verhogen en daarnaast de inflatiecomponent in het gemeentefonds meenemen, komen we per saldo een bedrag van € 200.000 tekort.

Cao-gemeenteambtenaren

Op 27 januari 2022 hebben de besturen van de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een nieuwe cao bekrachtigd voor de gemeenteambtenaren met een looptijd tot 31 december 2022. Vanaf 2023 dient weer een nieuwe cao afgesloten te worden. Per 1 december 2021 is een verhoging van 1,5% van kracht en per 1 april 2022 is hier 2,4% bovenop gekomen. Dit betekent een totale stijging van 3,9%. Een deel hadden wij al gereserveerd in de septembercirculaire 2021. Wij komen nog € 200.000 tekort en nemen we mee in deze kadernota.

Stelpost salarislasten (autonome ontwikkelingen)

Om cao-stijgingen in de toekomst op te vangen reserveren we een stelpost salarislasten. Op deze manier van begroten vangen we toekomstige negatieve effecten van cao-stijgingen voor een deel op. Dit betekent niet dat er meer vacatureruimte (formatie) beschikbaar komt. Het doel van deze stelpost is om autonome ontwikkelingen (makkelijker) op te vangen.

Kapitaallasten wegen en rioleringen conform BBV

Door het opheffen van de voorzieningen en het verplicht activeren van investeringen die levensduur verlengend of significante kwaliteitsverbetering betekenen, houden we in de laatste jaarschijf (2026) rekening met de kapitaallasten van deze investeringen. Vanaf deze kadernota/begroting moeten we rekening houden met jaarlijkse nieuwe kapitaallasten met een omvang van globaal € 100.000. Dit bedrag is afhankelijk van de omvang van de investeringen en het dan geldende rentepercentage. Voor het onderdeel van de riolering kunnen we deze kapitaallasten verhalen door de rioolheffing te verhogen met hetzelfde bedrag. Deze mogelijkheid is er omdat we toegroeien naar kostendekkende tarieven.

Niet gerealiseerde bezuinigingen kerntakenonderzoek

Uw raad stemde in met enkele voorstellen vanuit het kerntakenonderzoek waarbij niet het volledige bedrag van de bezuinigingen is gerealiseerd. Voor deze niet gerealiseerde bezuinigingen is geen dekking gevonden in de huidige begroting. Daarom nemen we deze mee in deze kadernota 2023-2026 als extra last. Het gaat hier om de volgende niet behaalde bezuinigingen:

- het uittreden uit de Zeeuwse Muziekschool voor een structureel bedrag van € 108.000;
- het niet volledig realiseren van de bezuiniging om subsidies op recreatieve voorzieningen te verlagen (€ 45.500 in 2023 en € 43.000 in 2024);
- het niet realiseren van de bezuiniging met betrekking tot het profijtbeginsel peuterspeelzaalwerk voor een structureel bedrag van € 120.000;
- de bezuiniging van de bibliotheek wordt in 2023 niet gehaald (€ 100.000). Dit voorstel wordt nog aan u voorgelegd en is onder voorbehoud van uw besluitvorming meegenomen.

2.2 Positieve financiële effecten

Positieve financiële effecten	2023	2024	2025	2026
Verhoging afvalstoffenheffing (huisvuilauto)	€ -	€ -	€ -	€ 40.000
Totaal positieve financiële effecten	€ -	€ -	€ -	€ 40.000

Verhoging afvalstoffenheffing

Dit voordeel moet in samenhang worden gezien met het nadeel bij de negatieve financiële effecten van de kapitaallasten van de huisvuilauto waardoor dit budgettair neutraal verloopt. In uw raadsvergadering van 3 februari 2022 is besloten om een nieuwe huisvuilauto aan te schaffen. Hierbij is ook de afschrijvingstermijn herzien. Het gevolg hiervan is een extra kapitaallast vanaf 2026 van € 40.000. Deze kan – in het kader van kostendekkende tarieven – gedekt worden door de afvalstoffenheffing met hetzelfde bedrag te verhogen.

2.3 Negatieve financiële effecten

Door de organisatie zijn een aantal negatieve financiële effecten aangedragen. In onderstaande tabel geven we de negatieve financiële effecten weer.

Negatieve financiële effecten	2023	2024	2025	2026
Reiskosten woon-werkverkeer personeel	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000
Verhogen opleidingsbudget	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
Aanbesteding bedrijfsarts	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
Opbrengsten leges	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000
Strategische uitvoeringsagenda de Bevelanden	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000
Kapitaallasten huisvuilauto	-	-	-	€ -40.000
Energietoezicht Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
Spelingsdetector buitendienst	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
Kapitaallasten investeringen	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
Monitoring en ecologische begeleiding Wet Natuurbescherming	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000
Parkeerterrein achter gemeentehuis	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bruidschat Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Zeeland Marketing	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Wensen Bestuursprogramma 2022-2026	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Uitvoeringskosten Just Transition Fund (JTF)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Verduurzaming tractie buitendienst	-	-	p.m.	p.m.
Gebiedsontsluitingsvisie Veerse Meer	p.m.	-	-	-
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	-	-	p.m.	p.m.
Investering milieustraat	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal negatieve financiële effecten	€ -450.000	€ -450.000	€ -450.000	€ -490.000

Reiskosten woon-werkverkeer personeel

Met ingang van 1 januari 2023 wensen we in het kader van goed werkgeverschap te werken met een reiskostenvergoeding woon-werkverkeer. De overige Bevelandse gemeenten en de GR werken hier al mee of gaan hier ook mee werken vanaf 1 januari 2023. Om medewerkers te behouden en/of aan te trekken is het noodzakelijk hierin niet achter te blijven. De verwachte jaarlijkse kosten (inclusief onze bijdrage aan GR de Bevelanden) bedragen € 150.000.

Opleidingsbudget

We hebben de opleidingswensen geïnventariseerd en zijn tot de conclusie gekomen dat we meerjarig tekort komen op dit studiebudget. Verder verwachten we in verband met krapte op de arbeidsmarkt dat het huidige personeel zich gaat bij- en/of omscholen. Daarnaast vinden wij het noodzakelijk om ook trainingen zoals de training politieke sensitiviteit te kunnen blijven voortzetten.

Aanbesteding bedrijfsarts

Wij nemen de diensten van de bedrijfsarts samen met de andere Bevelandse gemeenten en GR de Bevelanden af. Als werkgever zijn we verplicht om een overeenkomst te hebben met een bedrijfsarts. Het huidige contract met de bedrijfsarts loopt op 1 juli 2022 af en er was (juridisch) gezien geen kans meer op verlenging. Om die reden is een nieuwe meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure opgestart. De jaarlijkse kosten voor de bedrijfsarts zullen verdubbelen van € 15.000 naar € 30.000 per jaar.

Opbrengsten leges

Op 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen in werking. Deze invoering heeft financiële gevolgen voor het heffen van leges. Deze gevolgen zijn sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichting keuzes. We hebben deze raming al eerder naar beneden bijgesteld. We moeten echter nog een nadelig effect opnemen van € 150.000.

Strategische uitvoeringsagenda de Bevelanden

Het doel is een brede welvaart voor de regio creëren en De Bevelanden als ‘de vitale’ regio te positioneren. We willen met dit initiatief de regionale samenwerking versterken door een strategische agenda te ontwikkelen. Er is een bedrag van € 1,50 per inwoner mee gemoeid.

Kapitaallasten huisvuilauto

Voor dit onderdeel verwijzen wij u naar de positieve financiële effecten.

Energietoezicht Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)

Tot op heden zijn de energiewerkzaamheden gefinancierd met een bijdrage van de VNG, de provincie en Rijkssubsidies. Zonder nieuwe extra middelen is het na dit jaar niet meer mogelijk om energietaken uit te voeren. Energietoezicht is een wettelijke taak en draagt bij aan de duurzaamheidsambities van gemeenten en de versterking van bedrijven. Energietaken zijn geen taken die de RUD er ‘even bij kan doen’. We kunnen in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit het Rijk, maar dan is inbreng van de gemeente noodzakelijk. De RUD adviseert de gemeente een bedrag van € 15.000 op te nemen.

Spelingsdetector buitendienst

Het gaat om de aanschaf van een spelingsdetector voor het uitvoeren van APK 1 keuringen (vrachtwagens). Dit betreft een wijziging in de APK-wetgeving en is verplicht per 1 januari 2023. Om de spelingsdetector te kunnen installeren is een werkput in de stallingsloods nodig. Dat betekent dat ook de remmenbank, die is afgeschreven en waarvoor reeds geld is gereserveerd, vervangen moet worden. De investering is ongeveer € 270.000. De jaarlijkse kapitaallasten komen uit op € 15.000.

Kapitaallasten investeringen

Het betreft hier kapitaallasten van investeringen in de Boomgaardstraat 's-Gravenpolder, een hogere investering in de nieuwbouw van de scouting in Heinkenszand en de investering in de herinrichting van de Stenevate. Het gaat hier om de aanleg van een vrijliggend fietspad. Het totale investeringsbedrag voor het fietspad bedraagt € 140.000.

Monitoring en ecologische begeleiding Wet Natuurbescherming

We moeten een monitoringsplan opstellen en daarnaast ecologische begeleiding inhuren om het effect en de functionaliteit van de genomen natuurmaatregelen te kunnen monitoren. Een deel van de kosten proberen we te verhalen op ontwikkelaars die gebruik maken van de gebiedsontheffing. Dit is echter niet mogelijk voor particuliere bouwers.

Parkeerterrein achter gemeentehuis

Herinrichting van het terrein achter het gemeentehuis is nodig, mede vanwege de Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG)-eisen voor het gemeentehuis en de aansluiting op het nieuwbouwplan Platepolder. Het plan omvat de herinrichting van het parkeerterrein met een overkapping voor zonnepanelen, warmtepomp en noodaggregaat. De exacte kosten kunnen wij op dit moment nog niet inschatten.

Bruidschat Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Als de Omgevingswet in werking treedt per 1 januari 2023, komen de provinciale bodemtaken naar de gemeente. De zogenoemde bruidsschat. Het is nog niet duidelijk of er ook rijksgeld naar de gemeente komt voor het uitvoeren van die taken. Indien wij de bodemtaken door de RUD laten uitvoeren (die dat nu ook al doen voor de provincie), zullen waarschijnlijk extra kosten in rekening worden gebracht. De RUD en de provincie weten ook nog niet hoeveel geld er mee gemoeid gaat zijn, maar verwacht wordt dat de financiën niet passend gaan zijn. Om niet voor verrassingen te komen staan nemen we deze post op in de kadernota 2023-2026 als pro memorie (p.m.).

Zeeland marketing

De inzet is om halverwege dit jaar een netwerkorganisatie op te richten, genaamd 'Zeeland marketing'. Het doel is een brede netwerkorganisatie oprichten voor een optimale, integrale en coöperatieve behartiging van de strategische marketingopgave in de Zeeuwse regio. De eventuele deelname en structurele bijdrage vanaf 2023 is nog niet bekend.

Wensen bestuursprogramma 2022-2026

Voor de nieuwe bestuursperiode is een nieuw bestuursprogramma opgesteld wat binnenkort door uw gemeenteraad wordt vastgesteld. De financiële doorvertaling van dit bestuursprogramma is nog niet gemaakt. Deze doorvertaling wordt bij de begroting 2023-2026 meegenomen.

Uitvoeringskosten Just Transition Fund (JTF)

Het Just Transition Fund is onderdeel van het Just Transition Mechanism, dat als doel heeft om regio's die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen financiële en praktische hulp te bieden bij de energietransitie. Het JTF bevordert een rechtvaardige transitie in regio's die sterk afhankelijk zijn van emissie-intensieve industrieën en voor grote transitieopgaven staan. De exacte kosten zijn nog niet bekend. De strategie voor het inzetten van de JTF-gelden is voor onze regio ingedeeld in drie sporen:

- Versterking van de regionale economie;
- Investeren in technologie, systemen en infrastructuur;
- Een wendbare en weerbare beroepsbevolking.

Verduurzaming tractie buitendienst

In 2019 is er een convenant 'Duurzame Voertuigen en Brandstoffen in de Reinigingsbranche' gesloten tussen overheden, reinigingsdiensten en marktpartijen. Het convenant houdt in dat vanaf 2025 de reinigingsbranche alleen nog maar voertuigen op duurzame brandstof of zero-emissie aanschaft en vanaf 1 januari 2030 zijn alle nieuw aan te schaffen reinigingsvoertuigen emissievrij. De gemeente Borsele heeft dit convenant niet medeondertekend, maar het is wel aan te bevelen om hierbij aansluiting te zoeken. Vanuit de Sectortafel Mobiliteit van de Regionale Energiestrategie (RES) is een aanbod gedaan om door de Stichting Duurzame Mobiliteit Zeeland een plan te laten opstellen om de vervoersmobiliteit te verduurzamen. Wij gaan gebruik maken van dit aanbod. Het plan kan gebruikt worden als basis voor verdere besluitvorming bij het verduurzamen van het hele wagenpark van de Buitendienst. Het resultaat van dit plan is dat wij:

- inzicht krijgen in de huidige CO²-uitstoot van het wagenpark;
- weten welke stappen nodig zijn om ons eigen wagenpark te verduurzamen;
- een vervangingsplan hebben voor ons wagenpark.

De investering voor verduurzaming van ons wagenpark op basis van het voornoemde onderzoek is nog niet in geld uit te drukken. Zodoende is deze post als p.m. aangemerkt.

Gebiedsontsluitingsvisie Veerse Meer

Wij hebben gezamenlijk met de overige wegbeheerders in het gebied rondom het Veerse Meer een gebiedsontsluitingsvisie opgesteld. Wij zijn nu bezig met een verdere uitwerking van de verschillende varianten voor de korte en lange termijn. Het is nog niet bekend welk deel Borsele moet betalen. Dit is afhankelijk welke variant wordt gekozen door de gemeenteraden en welke verdeelsleutel gehanteerd wordt. Zodoende nemen we deze post op als p.m.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Momenteel loopt een onderzoek naar de mogelijkheden voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. De resultaten hiervan zijn nog niet beschikbaar. Verder loopt op dit moment een subsidieverzoek bij de provincie Zeeland om te onderzoeken wat het positieve effect is van het verlengen van de resterende levensduur van onze gebouwen als we overgaan tot verduurzaming van gebouwen. Zodra de onderzoeksresultaten van beide onderzoeken beschikbaar zijn, kunnen we de financiële consequenties in beeld brengen. Op dit moment zijn de kosten nog niet bekend en nemen we deze post op als p.m.

Investering milieustraat

Vanuit het Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ) is het advies gekomen om een p.m. post op te nemen in de kadernota 2023-2026 voor investeringen in de milieustraten in 2023. Specifiek gaat het hier om de invoering van de toegangscontrole en mogelijk een voorbereidingskrediet voor het realiseren van circulaire ambachtscentra.

2.4 Samenvatting

Als u instemt met alle autonome ontwikkelingen, positieve- en negatieve financiële effecten resulteert dit in onderstaand meerjarenbeeld.

Samenvatting	2023	2024	2025	2026
Saldo na begrotingswijzigingen 2022	€ 321.000	€ 346.000	€ 926.000	€ 926.000
Autonome ontwikkelingen	€ -1.411.000	€ -1.343.500	€ -1.375.500	€ -1.520.500
Positieve financiële effecten	€ -	€ -	€ -	€ 40.000
Negatieve financiële effecten	€ -450.000	€ -450.000	€ -450.000	€ -490.000
Saldo	€ -1.540.000	€ -1.447.500	€ -899.500	€ -1.044.500

Voor alle jaren betekent dit nog een aanzienlijk tekort. In maart hebben wij echter de maartbrief 2022 ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hier wordt het effect van de belangrijkste maatregelen vanuit het coalitieakkoord met betrekking tot het gemeentefonds weergegeven. De maartbrief schetst een eerste beeld van de gevolgen voor individuele gemeenten door de financiële implicatie te geven van de reeksen accres en opschalingskorting op basis van de stand van het coalitieakkoord. Voor de jaren 2023, 2024 en 2025 is de oploop van de opschalingskorting eenmalig geschrapt. Hierdoor ontstaat het grote verschil ten opzichte van 2026. Wij hebben de maartbrief vertaald in onderstaande bedragen.

Gevolg Maartbrief - Kadernota 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Saldo Kadernota 2023-2026	€ -1.540.000	€ -1.447.500	€ -899.500	€ -1.044.500
Uitwerking maartbrief	€ 1.300.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000	€ 630.000
Eindsaldo Kadernota 2023-2026	€ -240.000	€ 552.500	€ 1.100.500	€ -414.500

Na het opnemen van de (voorlopige) bedragen uit de maartbrief komen we structureel een bedrag van circa € 300.000 tekort vanaf 2026. Ook sluit het eerste jaar (2023) niet. Aangezien in de meicirculaire 2022 meer duidelijkheid wordt verwacht over verschillende onderwerpen is er nu voor gekozen om een niet-sluitende kadernota 2023-2026 aan u aan te bieden. Wij zijn uiteraard wel voornemens een sluitende begroting 2023-2026 aan u aan te bieden.

Toekomstperspectief

De meicirculaire 2022 wordt een belangrijk gegeven voor de begroting 2023-2026. Het nieuwe verdeelstelsel wordt per 2023 ingevoerd. Dit vindt plaats met een aangepast invoertraject en met extra waarborgen voor gemeenten, die te maken hebben met een zwakke sociale cultuur en/of krimp. Ook wordt de maartbrief 2022 van het kabinet Rutte IV verder geconcretiseerd. Hopelijk met antwoorden op vragen, zoals:

- Hoe zien de nieuwe accessen eruit door hogere inflatie en rente, gewijzigde plannen na diverse budgettaire tegenvallers (defensie, opvang vluchtelingen, vermogenstaks enzovoort)?
- Komt er een oplossing voor het ravijnjaar 2026 (accres en opschalingskorting)?
- Wat gebeurt er met de middelen voor de Jeugdzorg? Hoeveel krijgen wij hiervan?

Kortom, nog genoeg zaken die onzekerheid bieden voor onze financiële situatie. Daarnaast staan nog veel taakstellingen open die nog niet gerealiseerd zijn of mogelijk niet gerealiseerd worden. Denk hierbij ook aan de volledige taakstelling van het Sociaal Domein die nog structureel in de begroting is geraamd. Verder staan wij in de toekomst nog voor grote opgaven, zoals de energietransitie, duurzaamheidsopgaven, de Omgevingswet enzovoort. Wij willen benadrukken dat we de komende jaren nog alle zeilen bij moeten zetten om een duurzaam sluitende meerjarenbegroting te kunnen realiseren.